

Näringsdepartementet

En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet (SOU 2021:81)

Er beteckning: N2021/02620

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Södermanlands län tillstyrker utredningens förslag i stort. Länsstyrelsen har för yttrandet fokuserat på förslag på ändring i länsstyrelseinstruktion samt förslag på riskbedömning och riskhantering i tillrinningsområden för uttagpunkter. Länsstyrelsen anser att tidsramen för genomförandet är snäv och det kommer att krävas tillskott i budget om vi ska kunna hantera de föreslagna utökade uppdragen särskilt inom beredningssekretariaten.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om riskbedömningar men anser att införandet av en ny områdesavgränsning kopplat till uttagpunkter riskerar påverka på den redan bristande övervakningen kopplat till vattenförekomster. Förslaget innebär ett stort utökat behov av övervakning för att genomföra riskbedömningar inom den föreslagna områdesavgränsningen. Utredningen saknar förslag på hur övervakningen ska finansieras och styras. Länsstyrelsen understryker behovet av att ha tillräckliga resurser samt föreskrifter och vägledningar på plats senast 2024 om vi ska kunna genomföra de utökade uppdragen.

Avsnitt 1:12 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion

Länsstyrelsen motsätter sig utredningens förslag att länsstyrelsen ska ha ansvar för att förbättra eller upprätthålla tillgången till dricksvatten. Ansvaret för leverans av dricksvatten ryms inom kommunens uppdrag för mark- och vattenanvändningen och dricksvattenanläggningarna. Med fördel är det en uppgift som kan genomföras inom ramen för den kommunala översiktsplaneringen, som syftar till att vara vägledande inför mark- och vattenanvändningen inom hela kommunens geografiska område. Länsstyrelsen instämmer dock med förslaget att länsstyrelserna kan främja arbetet med att förbättra och upprätthålla tillgången på dricksvatten, och att stödja, följa upp och bevaka frågan.

Avsnitt 10 Riskbaserad metod för dricksvattensäkerhet

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att införa riskbaserad metod för dricksvattensäkerhet med återkommande uppföljning. Länsstyrelsen tillstyrker även att riskbedömningen ska utföras av vattenmyndigheten.

Länsstyrelsen anser att det i uppdrag som baseras på utredningen bör framgå hur dricksvattendirektivets riskbaserade metodik ska vävas samman med arbetet med vattenskyddsområden och pågående uppdrag inom vattenförvaltningen, så att det inte blir dubbelarbete. Genom vattenmyndigheten genomför beredningssekretariaten riskbedömning för vattenförekomster återkommande var 6:e år, och i arbetet med vattenskyddsområden genomförs riskanalyser för formulering av föreskrifter. Därmed genomförs en del av arbetet med att bedöma risker för dricksvatten redan idag.

Länsstyrelsen anser att införandet av en ny områdesavgränsning för tillrinningsområde kopplat till uttagpunkter bör ske med försiktighet. Redan idag finns stora brister i den övervakning som genomförs. Utredningens förslag innebär att vi med begränsade resurser måste arbeta parallellt för att förbättra befintlig övervakning enligt ramdirektivet för vatten, och samtidigt hantera helt ny övervakning enligt utredningens förslag. Som alternativ föreslår länsstyrelsen att den riskbaserade metoden utgår från redan utpekade dricksvattenförekomster enligt artikel 7, ramdirektivet för vatten. Utredningens föreslagna områdesavgränsning innebär även en utökad hantering av känsliga data då data från uttagpunkter idag hanteras på kommunal nivå, medan ansvaret för den nya övervakningen föreslås ligga på vattenmyndigheten.

Länsstyrelsen anser att SGU och SMHI bör ges i uppdrag att avgränsa tillrinningsområden för uttagpunkter. Det är idag SGU och SMHI som tar fram de geografiska avgränsningarna för vattenförekomster och avrinningsområden till dessa. Det är lämpligt att arbeta på samma sätt vid avgränsning av tillrinningsområden.

Länsstyrelsen förutsätter att den riskbedömning som ska göras i tillrinningsområdena för uttagpunkter för dricksvatten ska ha en detaljeringsgrad motsvarande den som idag utförs inom arbetet med genomförandet av ramdirektivet för vatten.

Länsstyrelsen tillstyrker att Havs- och vattenmyndigheten och SGU blir föreskrivande myndigheter avseende riskbedömning och riskhantering. Länsstyrelsen efterfrågar ett förtydligande, att det är upp till Havs- och vattenmyndigheten och SGU att vägleda hur riskbedömning ska genomföras. I utredningen nämns att den riskbaserade metoden bör ta hänsyn till klimatförändringarnas påverkan på vattenresurserna. Hur detta genomförs bör beskrivas i föreskrifterna.

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att regeringen bör ge ett uppdrag till Livsmedelsverket och SGU att närmare utreda formerna för ett nytt system för insamling av data från råvattenkontroll.

Länsstyrelsen tillstyrker att det ska bli obligatoriskt att genomföra provtagning av råvatten och att lämna in råvattendata till datavärd. Dessa data kan vara ett användbart underlag för riskbedömningar och riskhanteringsplaner. Länsstyrelsen instämmer att råvattenkontrollen inte är avsedd att ersätta miljöövervakning i stort.

Avsnitt 15 Övervakning av dricksvatten och bristande iakttagande av parametervärden

Länsstyrelsen tillstyrker att riskhanteringsåtgärder inom tillrinningsområden till uttagspunkter utifrån bevakningslistan ska hanteras av vattenmyndigheterna, men för att det ska fungera fullt ut krävs säkra riskbedömningar som i sin tur är beroende av bra övervakning.

Länsstyrelsen tillstyrker att vattenmyndigheterna får ansvar för att ta fram och besluta om övervakningen. Länsstyrelsen efterfrågar beskrivning av hur övervakningen ska finansieras och styras så att ändamålsenliga riskbedömningar kan genomföras.

Länsstyrelsen tillstyrker att Havs- och vattenmyndigheten och SGU får i uppdrag att bedöma vilka krav i artikel 13 som är relevanta för den övervakning som ska ske inom ramen för riskbedömningen avseende tillrinningsområdena för uttagspunkter för dricksvatten.

Avsnitt 19 Informationsutbyte och sekretess

Länsstyrelsen anser att en nationell vägledning bör tas fram på central nivå när det kommer till säkerhetsskyddsklassificering av de olika informationstyperna som kommer att hanteras av flera myndigheter och en stor mängd vattenproducenter. En vägledning som ger samsyn kring säkerhetsskyddsklassificeringen underlättar säkerhetsskyddsarbetet och ökat informationssäkerheten.

Avsnitt 22 Konsekvensutredning

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att vattenmyndigheten ska få ett utökat anslag motsvarande två årsarbetskrafter per kansli samt att beredningssekretariaten ska få ett utökat anslag om en årsarbetskraft per beredningssekretariat.

Länsstyrelsen vill betona att det finns stora brister i dagens övervakning och med dagens förutsättningar saknar länsstyrelsen möjlighet att säkerställa det nuvarande kravet på övervakning enligt ramdirektivet för vatten. I och med den snäva tidsramen så antar länsstyrelsen att riskbedömningen som genomförs senast år 2027 till

stor del kommer att baseras på den övervakning som utförs idag. Detta medför begränsningar i hur detaljerad riskbedömningen för tillrinningsområden för uttagspunkter kan vara innan nuvarande och ny övervakning förbättrats.

Länsstyrelsen vill understryka att nya områdesavgränsningar, föreskrifter och vägledningar måste finnas på plats i god tid, senast år 2024. Resurser måste finnas på plats för att ha beredningssekretariaten fullt bemannade, och den övervakning som är nödvändig för arbetet måste vara finansierad och genomföras med fungerande datavärdskap. Detta måste lösas för att övervakningen ska fungera och ändamålsenliga riskbedömningar ska kunna genomföras till år 2027.

Länsstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att den nytta som ett riskbaserat synsätt ger upphov till, tillsammans med vattenförvaltningen i övrigt, i förlängningen får anses vara samhällsekonomiskt motiverat. Detsamma gäller för ökade kostnader för övervakning av dricksvattnet.

Övriga synpunkter

Definitionen av dricksvatten skiljer sig åt

Länsstyrelsen noterar att definitionen av dricksvatten är olika i författningsförslagen i utredningen. Länsstyrelsen anser att vi bör ha en gemensam definition av dricksvatten inom olika lagstiftningar.

Behov av att lyfta vattentillgång

Länsstyrelsen anser att utredningen saknar beskrivning av Sveriges kvantitativa förutsättningar för dricksvattenproduktion. Länsstyrelsen konstaterar att det finns stora behov av att på nationell nivå lyfta problematiken med dricksvattnets kvantitet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Beatrice Ask med handläggare vattenförsörjning Susanne Skyllerstedt som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Anne-Li Fiskesjö, avdelningschef för natur och miljö, Kristina Keltler Mossberg, enhetschef för vatten, miljö och klimat, Victor Zakrisson, enhetschef för plan och bygg, Zandra Mattsson, enhetschef för djurskydd och veterinära frågor, Monica Krunegård, jurist, Irene Karlsson Elfgren, samordnare beredningssekretariatet, Jenni Johansson Roos, handläggare vattenskyddsområden och Sophia Sandås, handläggare vattenverksamhet medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.